

Adrian Paci

Prova

9 788874 902477 >

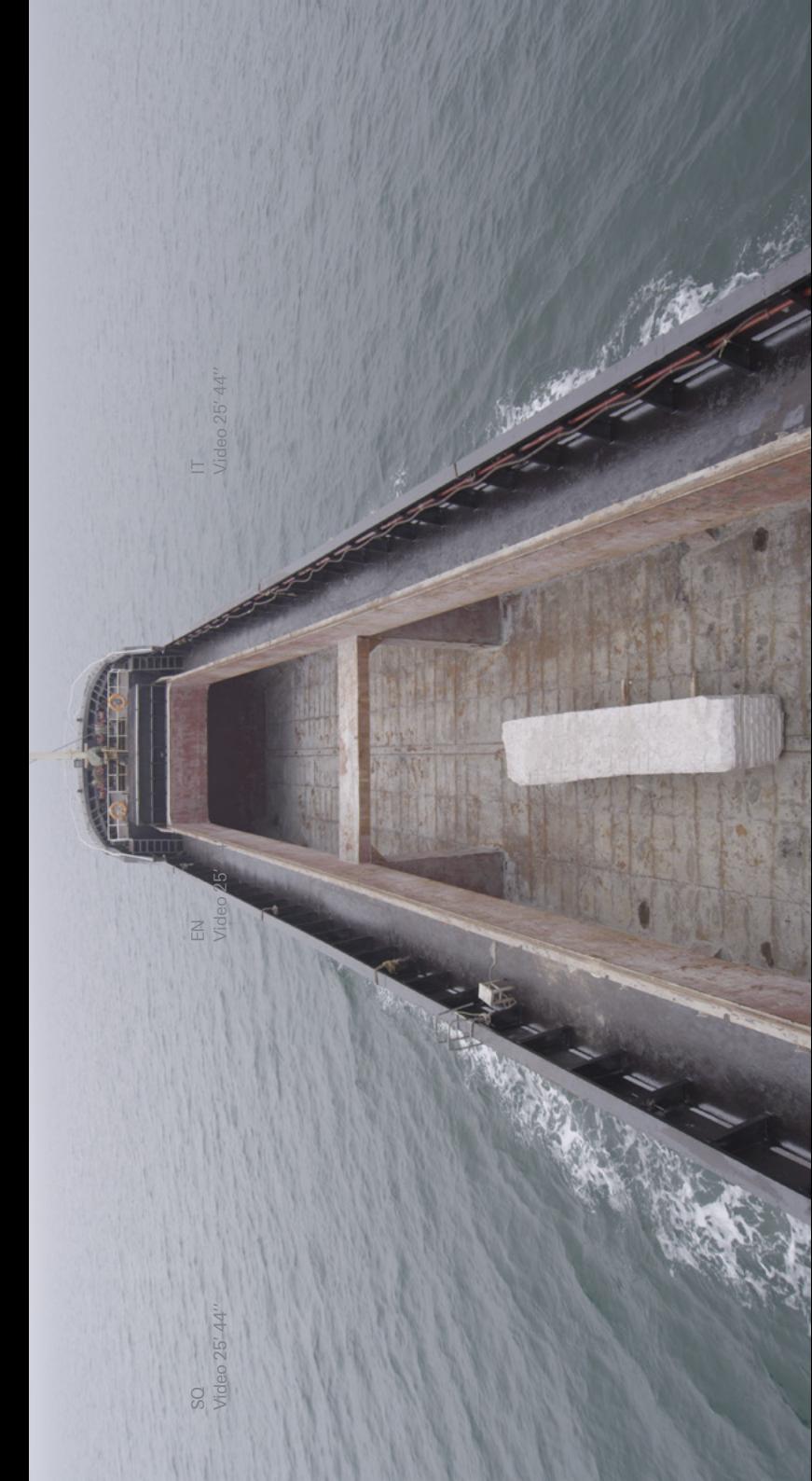

INTERREGNUM
2017
Video 17' 28"

THE COLUMN

2013
Video 25' 44"

PROVA, 2019
Video 10'16"

politik, dhe portretizon ndjeshmérinë e një individi, në pragun e dijes dhe kuptimit, duke hyrë në gjuhë dhe duke mos qenë të vetëdijshëm për kufijtë dhe kontradiktat e saj të mundshme. *Prova, prova, prova, prova, prova...* Si një shoqëri në gjendje apatie dhe hipnotike që pret një recetë të mundësive të parealizuara dhe shanseve të tretura, ekzaminimi kritik i Pacit për potencialet, i myllur nga sistemi shtypës dhe kufizimet e tij, funksionon si akuzë dhe paralajmërim për të ardhmen.

Nga pafajësia e fëmijërisë drejt inicimit shoqëror dhe deri në një zë të pjekur të një rezonance politike, Paci pikton peizazhin e një subjekti etik në momentin e bërjes dhe tranzicionit. *The Column* (2013) përshkruan një kthim ironik në një vertigo të ekonomive globale, trazirave historike dhe patologjive të punës. Është një karikaturë e kthimit në shtëpi; njëkohësisht, një soditje e historisë në gërmadha dhe një epifani e mundshme e një bote të re që do të shfaqet. *Interregnum* (2017) jep dëshmi të një histerie sociale dhe fanatzizmi, të gjeneruar nga sistemet totalitare dhe abuzimi i pushtetit; një përshkrim shkatërrues i një pikëllimi dhe vajtimi kolektiv, është një mësim mbi manipulimin ideologjik dhe terrorin. Si një portret shoqëror, edhe puna e Pacit është shembull i provës si një provë gjithashtu, një dokument i një përvoje të jetuar, dëshmuar, rivendosur. Ashtu si në një kor të sapokrijuar, zërat e shumëfishtë këndojnë midis vetëbesimit dhe mungesës së tij, të pezulluar, të dëgjuar me zor, të turpëruar, të pashtershëm, nganjëherë me zë të lartë, shpesh herë të shtypur, në të njëjtën kohë të pafajshëm dhe të dekurajuar edhe pse të guximshëm dhe të saktë. Një ndjenjë e përulësise dhe bezdisë i ndihmon ata të duken më të fortë dhe të qartë. *Prova, prova, prova, prova, prova...* Pasiguria dhe mosbesimi, të shkruara në ftyrat e interpretuesve amatorë, sjellin origjinalitet dhe frikë. Ne jemi në pragun e fjalës, në pikën e kthesës së fjalës dhe destinacionit të saj. Si e tillë, *Prova* vendos një *mise-en-scène* për një mesazh mesianik të optimizmit politik dhe shpresës.

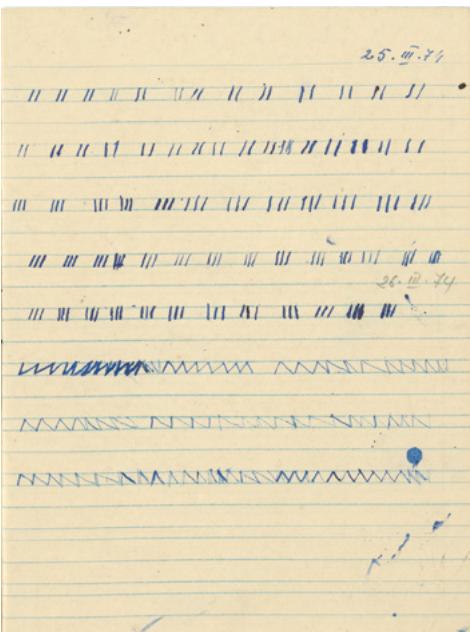
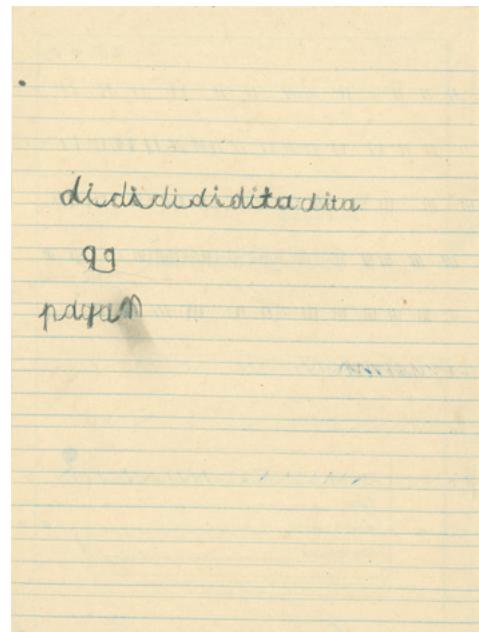
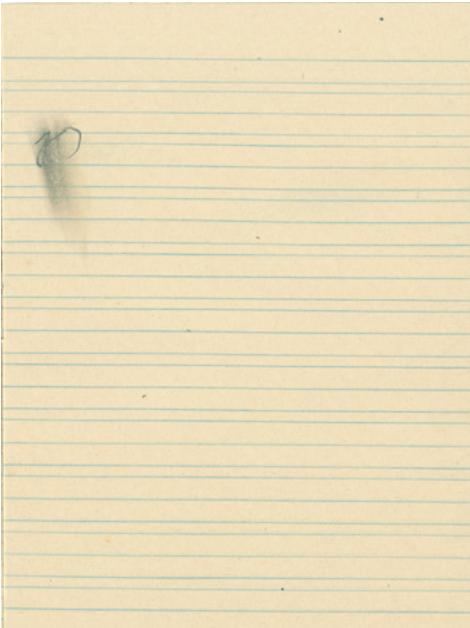
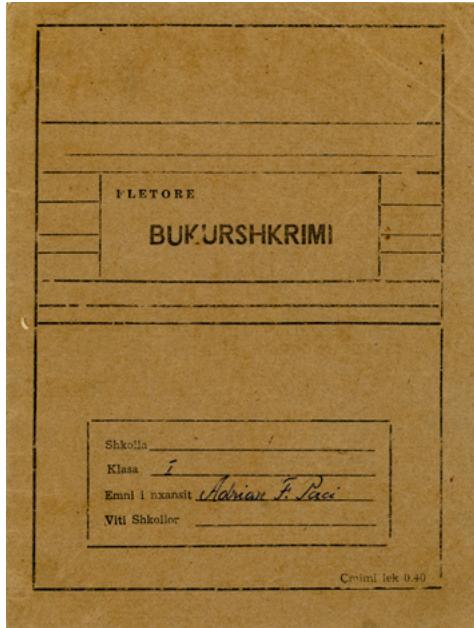
Prova shënon një kthim të veçantë, anabazis-in e artistit; Rikthimi i Pacit tek protagonistët dhe vendi ku pat xhiruar *Turn on* (2004), një orkestrim në formën e një video-performance, një *tableau vivant*, ku paraqiteshin të papunë nga vendlindja e Pacit, Shkodër, të ulur në shkallët e një sheshi të qytetit dhe duke kryer veprimitari të thjeshtë të kthimit të gjeneratorëve të karburantit të furnizuar me benzinë që sigurojnë energji elektrike në llampat e lehta, të mbartura në duar sikur të ishin trofe të një civilizimi të humbur. Artisti përqendrohet në afërsitë e burrave me ftyra të rrudhura nga dielli, duke kompozuar një peizazh të ngrirë të prekshmërisë, i paralizuar në një shprehje të dorëheqjes, kotësisë dhe dështimit. Në këtë grup ftyrash, duke parë lenten e kamerës, spektatori ndjehet i adresuar dhe ndjeshmëria morale aktivizohet. Filmi është një dokument prekës i mbijetesës dhe një dëshmi e transformimeve: një spektakël gati shpirtëror, ndriçues ku tingulli agresiv, i zhurmshëm i motorëve kundërshton brishtësinë e dritisë së gjeneruar dhe ftyrat e lodhura dhe të zhgënjiyera të punëtorëve, dëshmitarët e trazirave

Back Home, 2001
Fotografi me ngjyra
105x125 cm

Back Home, 2001
Color photograph
105x125 cm

Back Home, 2001
Foto a colori
105x125 cm

Bukurshkrimi, 2019
Tetë printime në letër,
të kornizuar
seçila 31.5 x36.5 cm

Bukurshkrimi, 2019
eight prints on paper, framed
31.5 x36.5 cm each

Bukurshkrimi, 2019
otto stampe su carta incorniciate
31.5 x36.5 cm each

ADRIAN PACI. PROVA. ADRIAN PACI.
PROVA. .... PROVA
Adam Budak

Prova, prova, prova, prova, prova... The word is carried along as the camera portrays the protagonists ready to act on the stage of *speculum mundi*. Adrian Paci's survey exhibition at the National Gallery of Arts in Tirana appropriates the title of the artist's most recent video work, *Prova* (2019). *Prova* as both an exhibition and a video work is a collective self-portrait - possibly the artist's most mature and radical gesture of a political nature, expressing the urgency to take action and indicating the willingness to perform the civic responsibility. With *Prova*, Paci delineates arendtian space of appearance where the process of constructing civility as well as the politics of recognition are rehearsed and reenacted. *Prova* is an exercise - an attempt, a temptation, agency of desire and longing. Paci's entire *oeuvre* is an anatomy of political desire: from an account of dispossession and exile through a ritual of belonging and identification down to the mechanics of self-empowerment and emancipation. *Prova* is a trial - an act of mapping possibilities and chances, scouting potentialities and mastering the skills, a promise of a successful performance to come.

Born 1969 in Shkodër, Paci left his native country of Albania in 1997 during the turbulent times of political uncertainty and instability. Since then, his self-referential work unfolds the narrative of displacement and loss; *Back Home* and *Home to Go* (both 2001) reflect the migrant's trauma of separation and nostalgia. *Albanian Stories* (1997) deconstructs the intricacies of memory in a groundbreaking performance of authenticity, featuring the artist's three-year old daughter, Jolanda, while *The Last Gestures* (2009) captures the collective rites of farewell and rejuvenation, reenacted by societies and communities; here, the silent language of a gaze exchange resonates with a pain of separation and unpredictability. Autobiographical at core, Paci's *Bukurshkrimi* (2019) consists of pages from the artist's own elementary school notebook, evidencing the child's writing training, and tracing the evolution of a learning process from the abstract signs, open fields of potentiality, through letters and words down to fully developed sentences that turn into statements proving the ideological indoctrination of a totalitarian system. In child's mind and under the crude supervisory of educational apparatus, the art of calligraphy (Alb. *Bukurshkrimi*) transmits slogans of party leaders and pseudo-patriotic content, in a similar way like the art of narrating in *Albanian Stories* overlaps imagination and fantasy with the cruelty of political reality and the harshness of everyday life. Here, the language and the act of learning become a vehicle of power, as Paci unveils the mechanism of manipulation and abuse, imposed by the regime propaganda and the political cult, and portrays the vulnerability of an individual, on the threshold of knowledge and

I bagnanti, 2014
Akurel në letër të ngjitur
në kanavacë
24,3x18 cm

I bagnanti, 2014
Watercolor on paper mounted
on canvas
24,3x18 cm

I bagnanti, 2014
acquarello su carta montato
su tela
24,3x18 cm

ADRIAN PACI. PROVA. ADRIAN PACI.
PROVA. .... PROVA
Adam Budak

La parola si ripete mano a mano che la videocamera riprende i protagonisti pronti ad agire sul palcoscenico dello *speculum mundi*. Adrian Paci sceglie di intitolare la sua mostra antologica alla Galleria Nazionale di Tirana come il suo ultimo lavoro video, *Prova* (2019). Entrambi possono essere considerati un autoritratto collettivo, fino a ora il gesto più maturo e politicamente radicale dell'artista, che esprime un'urgenza all'azione, denotando la volontà di mettere in scena un senso di responsabilità sociale. In *Prova* Paci delinea lo spazio di apparizione arendtiano in cui i processi di costruzione di una civiltà e le politiche del riconoscimento vengono provati e ripetuti. *Prova* è allo stesso tempo un esercizio – un tentativo, una tentazione, il simbolo di un desiderio insistente che permane. L'intera produzione artistica di Paci è da considerarsi un'anatomia del desiderio politico: dal tema dello sradicamento e dell'esilio, passando per i rituali che sanciscono l'appartenenza e l'identificazione, fino ai processi che conducono all'autodeterminazione e all'emancipazione. *Prova* è una sfida – un atto di mappatura di potenzialità e possibili percorsi.

Nato nel 1969 a Scutari, nel 1997 Paci lascia l'Albania in seguito a un periodo di grande incertezza e instabilità politica per il Paese. Da allora, avvalendosi di un approccio prettamente autobiografico, indaga nel proprio lavoro temi quali lo sradicamento e la perdita; *Back Home* e *Home to Go* (entrambi 2001) affrontano il trauma della migrazione raccontandone la sofferenza e il senso di nostalgia. *Albanian Stories* (1997) dispiega le intricate trame della memoria e lo fa con inaudita autenticità, affidandosi al racconto della figlia di tre anni, Jolanda, mentre *Last Gestures* (2009) ritrae i riti collettivi di addio e rinascita, che permangono in ogni comunità e struttura sociale; nel video, nel silenzio di uno scambio di sguardi, si fa spazio la sofferenza e lo spaesamento propri di una separazione. In *Bukurshkrimi* (2019), opera strettamente autobiografica, troviamo parti del quaderno delle scuole elementari dell'artista stesso, sulle cui pagine vediamo susseguirsi le varie fasi di apprendimento della scrittura; partendo dai segni astratti, aperti nel loro intrecciarsi a smisurate possibilità di significato, che si trasformano poi in lettere e parole risconoscibili, fino ad arrivare a vere e proprie frasi che ben presto lasciano spazio a slogan smaccatamente propagandistici, strumenti di indottrinamento imprescindibili di ogni potere totalitario. Gli esercizi di bella scrittura (Alb. *Bukurshkrimi*) diventano con la complicità dell'intero apparato scolastico uno strumento per trasmettere slogan di leader di partito e contenuti pseudo-patriottici. Una simile sovrapposizione è rintracciabile in *Albanian Stories*, in cui l'immaginazione e la fantasia incontrano la brutalità della realtà politica e la durezza della vita quotidiana. Paci svela in *Bukurshkrimi* la manipolazione e l'abuso di potere esercitati dalla propaganda di regime a

Adrian Paci (lindur në vitin 1969 në Shkodër, Shqipëri) ka studiuar pikturë në Akademinë e Arteve në Tiranë. Në vitin 1997 ai është vendosur në Milano, ku jeton dhe punon. Gjatë karrierës së tij Adrian Paci ka patur shumë eksposita personale në institucione të ndryshme ndërkontinentare si: Museo Novecento, Firence (2017); Musée d'Art Contemporain de Montréal (2014); Padiglione d'Arte Contemporanea – PAC, Milan (2014); Jeu de Paume, Paris (2013); National Gallery of Kosovo, Prishtina (2012); Kunsthaus Zurich, Zurich (2010); Bloomberg Space, London (2010); The Center for Contemporary Art – CCA, Tel Aviv (2009); Museum am Ostwall, Dortmund (2007); MoMA PS1, New York (2006) and Contemporary Arts Museum, Houston (2005).

Ndër ekspositat e ndryshme kolektive, puna e Adrian Pacit është paraqitur edhe në edicionin e 14-të të Ekspositës Ndërkontinentare të Arkitekturës - La Bienales di Venezia (2014); në edicionin e 48-të dhe 51-të të Ekspositës Ndërkontinentare të Artit - La Bienale di Venezia (përkatësisht në vitin 1999 dhe 2005); në Bienalen e 15-të Sidneit (2006); në edicionin e 15-të Quadriennale Rome, ku ai fitoi çmimin e parë (2008); në Bienalen de Lyon (2009); dhe në edicionin 4-të të Bienales të Selanikut për Artin Bashkëkohor (2013).

Veprat e tij gjenden në disa koleksione private dhe publike, përfshirë Metropolitan Museum, New York, Muzeun e Artit Modern, New York, Musée d'Art Contemporain de Montréal, Centre Pompidou, Paris, Israel Museum, Jeruzalem, MAXXI, Romë, Fundacio Caixa, Barcelona, Moderna Museet, Stokholm, Kunsthau Zürich, Zyrhi, UBS Art Collection, Londër, Museum of Contemporary Art, Majemi, Shtetet e Bashkuara, New York Public Library, New York, Solomon Guggenheim Foundation, New York, Seattle Art Museum, Seattle.

Adrian Paci është lektor i pikturës dhe arteve vizive pranë Nuova Accademia di Belle Arti NABA, Milano. Ai ka dhënë mësim pranë Accademia Carrara di Belle Arti Bergamo, 2002-2006, IUAV, Venecia 2003-2015 si dhe ka dhënë leksione dhe punëtori në shumë universitete, akademie arti dhe institucione në vendet e ndryshme.

Adrian Paci (born in 1969 in Shkoder, Albania) studied painting at the Academy of Art of Tirana. In 1997 he moved to Milan where he lives and works. Throughout his career he held numerous solo shows in various international institutions such as: Museo Novecento, Florence (2017); MAC, Musée d'Art Contemporain de Montréal (2014); Padiglione d'Arte Contemporanea – PAC, Milan (2014); Jeu de Paume, Paris (2013); National Gallery of Kosovo, Prishtina (2012); Kunsthaus Zurich, Zurich (2010); Bloomberg Space, London (2010); The Center for Contemporary Art – CCA, Tel Aviv (2009); Museum am Ostwall, Dortmund (2007); MoMA PS1, New York (2006) and Contemporary Arts Museum, Houston (2005).

Amongst the various group shows, Adrian Paci's work has also been featured in the 14th International Architecture Exhibition – La Biennale di Venezia (2014); in the 48th and the 51st edition of the International Art Exhibition – La Biennale di Venezia (respectively in 1999 and 2005); in the 15th Biennale of Sydney (2006); in the 15th Quadriennale di Roma, where he won first prize (2008); in the Biennale de Lyon (2009); and in the 4th Thessaloniki Biennale of Contemporary Art (2013).

His works are in numerous public and private collections including Metropolitan Museum, New York, Museum of Modern Art, New York, Musée d'Art Contemporain de Montréal, Centre Pompidou, Paris, Israel Museum, Jerusalem, MAXXI, Rome, Fundacio Caixa, Barcelona, Moderna Museet, Stockholm, Kunsthau Zürich, Zurich, Switzerland, UBS Art Collection, London, Museum of Contemporary Art, Miami, New York Public Library, New York, Solomon Guggenheim Foundation, New York, Seattle Art Museum, Seattle.

Adrian Paci teaches painting and visual art at Nuova Accademia di Belle Arti NABA, Milan. He has been a teaching art classes at Accademia Carrara di Belle Arti, Bergamo, 2002-2006, IUAV, Venice 2003-2015 and has been giving lectures and workshops in many Universities, Art Academies and Institutions in different countries.

Adrian Paci (nato a Scutari, Albania nel 1969) ha studiato pittura nell'Accademia di Belle Arti di Tirana. Nel 1997 si è spostato a Milano dove vive e lavora. Durante la sua carriera artistica ha avuto mostre personali nelle varie istituzioni internazionali come Museo Novecento, Firenze (2017); MAC, Musée d'Art Contemporain de Montréal (2014); Padiglione d'Arte Contemporanea – PAC, Milan (2014); Jeu de Paume, Paris (2013); National Gallery of Kosovo, Prishtina (2012); Kunsthaus Zurich, Zurich (2010); Bloomberg Space, London (2010); The Center for Contemporary Art – CCA, Tel Aviv (2009); Museum am Ostwall, Dortmund (2007); MoMA PS1, New York (2006) and Contemporary Arts Museum, Houston (2005).

Tra le varie mostre collettive, i lavori di Adrian Paci sono stati esposti nella 14esima Biennale di Architettura – La Biennale di Venezia (2014); nella 48esima e nella 51esima edizione della Mostra Internazionale – La Biennale di Venezia (rispettivamente nel 1999 e 2005); nella 15esima Biennale di Sydney (2006); nella 15esima Quadriennale di Roma, dove ha vinto il primo premio (2008); nella Biennale de Lyon (2009); e nella quarta Biennale di Salonicco (2013).

I suoi lavori si trovano in numerose collezioni pubbliche e private come Metropolitan Museum, New York, Museum of Modern Art, New York, Musée d'Art Contemporain de Montréal, Centre Pompidou, Paris, Israel Museum, Jerusalem, MAXXI, Rome, Fundacio Caixa, Barcelona, Moderna Museet, Stockholm, Kunsthau Zürich, Zurich, Switzerland, UBS Art Collection, London, Museum of Contemporary Art, Miami, New York Public Library, New York, Solomon Guggenheim Foundation, New York, Seattle Art Museum, Seattle,

Adrian Paci insegna pittura e arti visive presso la Nuova Accademia di Belle Arti, NABA, Milano. Lui ha insegnato materie artistiche nell'Accademia Carrara di Belle Arti, Bergamo, 2002-2006, IUAV, Venezia 2003-2015 e ha tenuto lezioni e laboratori d'arte in varie Università, Accademie e Istituzioni artistiche in vari paesi del mondo.

Ky katalog u publikua me rastin e eksposítës *Adrian Paci: Prova* në Galerinë Kombëtare të Arteve, Tiranë

This catalogue is published to accompany
the exhibition *Adrian Paci: Prova*
National Gallery of Albania, Tirana

Questo catalogo è stato pubblicato in occasione
della mostra di Adrian Paci nella Galleria
Nazionale dell'Arte, Tirana

20.09.-01.12.2019

Kurator / Curator / Curatore
Adam Budak

Drejtor / Director / Direttore
Erzen Shkololli

Sektori i konservimit dhe restaurimit /
Conservation-Restoration /
Conservazione-Restaurazione
Olsi Laska
Andon Ikonomi
Entela Kasemi

Drejtoria e edukimit dhe organizimit të ekspozitave / Directory of Education and Exhibitions / Direzione delle mostre e dell'educazione

Sektori i edukimit / Education / Educazione
Iris Ferati
Esmeralda Dalipi
Bujana Demiraj

Sektori i organizimit të ekspositave /
Exhibitions / Mostre

Artekla Haxhi
Amanda Koliqi
Xhensila Koxhaj
Adri Sado
Sara Çela
Kevin Terezi
Resina Meçani
Bleona Hafesllari
Frida Kula
Gentiana Manuka

Sektori sigurisë dhe mirëmbajtjes /
Security and Maintenance /
Sicurezza e mantenimento
Hysen Hajdaraj
Imerjan Cadhimi
Ludmilla Peqini
Irma Seiti
Nertil Bilali
Ervin Korbeci
Ermal Abdul

Dreitoria e financës dhe shërbimeve mbështetëse
/ Directory of Finance and Support Services /
Direzione finanziaria

Drejtor / Director / Direttore
Elvana Zaimi

Sektori i shërbimeve mbështetëse /
Support Services / Servizi di supporto
Niko Mano
Teuta Çelkupca
Blerina Xhemollari

Sektori i financës / Finance / Finanza

Delar Turku
Çiljeta Prifti
Evald Shehu

Instalimi Audio-Video / Audio-Video
Installation / Audio e video installazione
Kube Studios Tirana

Foto nga ekspozita / Installation photos /
Foto dell'allestimento
Kube Studios Tirana

Instalimi / Installation / Installazione Skender Xhukolli

Tekst / Tekst / Testo
Adam Budak

Përkhimi në shqip / Translation in Albanian /
Traduzione in albanese
Esmira Feizo

Përkhimi në italisht / Translation in Italian /
Traduzione in italiano
Tea Paci

Dizajni / Design / Progetto grafico
Bardhi Haliti

Shtypi / Print / Stampa
XXX

ISBN 9788874902477

Partnerë e sponsor të ekspozitës / Partners and
sponsors / Partenaires et sponsors

